

що продукт поміщають у спеціальний пакет, із якого відкачують повітря та герметично запечатують. Потім цей пакет кладеться у воду й страва довго готується при низьких температурах (максимально 80°). Зрозуміло, що такий метод потребує спеціального обладнання, яке теж отримало цю назву: *су-від*.

Отже, лексико-тематичні групи назв кухонної техніки та приладдя активно поповнюються новими елементами, зокрема запозиченнями з різних мов, переважно англійської. Ці лексеми швидко входять до активного словника мовців, але потребують кодифікування у словниках, для чого необхідно визначати семну структуру слів, а також розв'язувати питання щодо адаптації запозичень до фонетичної, лексичної та граматичної систем української мови та доречності деяких запозичень.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англїцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Л. М. Архипенко; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2005. – 20 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
3. Дьолог О. Процес адаптації новітніх англійських запозичень у сучасному українському мовленні (на прикладі засобів масової інформації та реклами) / О. Дьолог // *Ucrainica VI. Současná ukrajinistika. Problémy jazyka, literatury a kultury / Univerzita Palackého v Olomouci.* – Olomouc, Czech republic, 2014. – S. 140-145.
4. Карпіловська Є. Мода на слова і норма мови – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/110241/23-Karpilovska.pdf?sequence=1>
5. Мала гірнича енциклопедія [Текст] : в 3 т. / ред. В. С. Білецький.— Донецьк : Донбас, 2004. Т. 1 : А-К – 640 с.
6. Попова Н. О. Структурно-семантичні особливості новітніх лексичних запозичень з англійської в українську мову (90-і рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н. О. Попова; Запоріж. держ. ун-т. – Запоріжжя, 2005. – 19 с.
7. Скорейко-Свірська І. Англійські запозичення в українській науково-технічній термінології: структурно-функціональний аспект освоєння [Текст] : [монографія] / Ірина Скорейко-Свірська; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Т. : Астон, 2013. – 187 с.
8. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : гол. ред. УРЕ, 1985. – 968 с.
9. Словник іншомовних слів [Текст] : 23000 слів та термінологічних словосполучень / уклад. Л. О. Пустовіт [та ін.]. – К. : Довіра : УНВЦ «Рідна мова», 2000. – 1017 с. – (Бібліотека державного службовця. Державна мова і діловодство).
10. Словник української мови: в 11-и т. / За ред. І. К. Білодіда– К. : Наукова думка, 1970 – 1980.
11. Словopedia – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua>
12. Тлумачний словник іншомовних слів: Правопис. Граматика [Текст] / авт.-уклад. О. М. Сліпушко. – К. : Школа, 2006. – 288 с.
13. Тлумачний словник іншомовних слів – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.jnsm.com.ua/ures/book/index.shtml?20002>
14. Cambridge Dictionary – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org>
15. Dictionary.com – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dictionary.com>
16. English Oxford Living Dictionaries – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://en.oxforddictionaries.com>
17. The Free Dictionary by Farlex – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.thefreedictionary.com>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Оксана Остроушко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, перший проректор Державного вищого навчального закладу «Криворізький державний педагогічний університет».

Наукові інтереси: аналіз дискурсу, лінгвістика тексту, теорія комунікації, когнітивна лінгвістика.

УДК 811.112.2'373

ОСОБЕННОСТИ НЕМЕЦКОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ЯЗЫКА ПОСЛЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ ГЕРМАНИИ

Оксана ДАНИЛЕНКО (Мариуполь, Украина)

Оксана Даниленко. Особенности немецкого политического языка после объединения Германии. В статье рассматривается проблематика политической лексики, которая представляет собой сложное богатейшее явление и требует знаний в таких областях как лингвистика, политология, история и социология. Уточняется

поняття «політична мова». Відзначається, що використання мови в політиці означає, в першу чергу, вживання політичного лексикону. Маючи в даний час можливість, вивчати і порівнювати тексти різних режимів, в статті була зроблена спроба, на прикладі колишніх НДР і ФРН, описати особливості політичної мови об'єднаної Німеччини. В ході аналізу політичного лексикону НДР були розглянуті основні тематичні групи в мовному корпусі «НДРізмів», які зазнали найбільшої архаїзації після об'єднання Німеччини. Звертається увага на те, що протягом «мовного приєднання» Східної Німеччини до Західної відбувалися також процеси переоцінки і зникнення цілих шарів ідеологічно релевантної лексики з колишнього політичного лексикону НДР. В рамках цього дослідження використовувалися традиційні лінгвістичні методи (порівняльний аналіз лексики та робота з лексикографічними джерелами). Враховуючи особливості німецької політичної мови після об'єднання Німеччини, припускаємо, що лексика НДР, незабаром може повністю зникнути з мови, але поки існує покоління, яке знає і розуміє ці специфічні слова, дані лексичні одиниці залишаються в комунікативному використанні і в центрі лінгвістичних досліджень.

Ключові слова: німецька політична мова, НДР, ФРН, лексичний рівень, політична лінгвістика, об'єднана Німеччина, політичний лексикон.

Оксана Даниленко. Особенности немецкого политического языка после объединения Германии. В статье рассматривается проблематика политического языка, который представляет собой сложное многомерное явление и требует знаний из таких областей как лингвистика, политология, история и социология. Уточняется понятие «политический язык». Отмечается, что использование языка в политике означает, в первую очередь, употребление политического лексикона. Имея в настоящее время возможность изучать и сравнивать тексты разных режимов, была сделана в статье попытка, на примере бывших ГДР и ФРГ, описать особенности политического языка объединенной Германии. В ходе анализа политического лексикона ГДР были рассмотрены основные тематические группы в языковом корпусе «ГДРизмов», которые и подверглись наибольшей архаизации после объединения Германии. Обращается внимание на то, что в течение «языкового присоединения» Восточной Германии к Западной имели место также процессы переоценки и исчезновения целых пластов идеологически релевантной лексики из бывшего политического лексикона ГДР. В рамках данного исследования использовались традиционные лингвистические методы (сопоставительный анализ лексики и работа с лексикографическими источниками). Учитывая особенности немецкого политического языка после объединения Германии, предполагаем, что лексика ГДР, вскоре может полностью исчезнуть из языка, но пока существует поколение, которое знает и понимает эти специфические слова, данные лексические единицы остаются в коммуникативном использовании и в центре лингвистических исследований.

Ключевые слова: немецкий политический язык, ГДР, ФРГ, лексический уровень, политическая лингвистика, объединенная Германия, политический лексикон.

Oksana Danylenko. Peculiarities of the German political language after the unification of Germany. The article deals with a range of problems relating to political language which is a complex multilateral phenomenon and requires knowledge from such subjects as linguistics, politology, history and sociology. The notion of political language is specified and its main functions are discussed in the article. It is noted that the use of language in politics means, first of all, the use of political lexicon. Now that we have an opportunity to study and compare texts of different regimes, an attempt is made in the article to draw attention, using examples from former East Germany (GDR) and West Germany (FRG), to the peculiarities of the political language of unified Germany. In the course of the analysis of the political lexicon of the GDR we consider principal thematic lexical sets in the language corpora of GDR-words which were subjected to the greatest archaization after the unification of Germany: here belong a departmental, an institutional, a theoretical and ideological and a general cluster. In addition to them we have picked out one more group of words which existed in parallel with the official language and represented, owing to certain political events, an opposition discourse. It should be noted that processes of the re-evaluation and disappearance of the whole strata of the vocabulary relevant to ideology from the former political lexicon of the GDR also took place during the "linguistic annexation" of East Germany by West Germany. When doing this research we made use of the traditional linguistic methods (a comparative analysis of lexis and work with lexicographic sources). Taking into account the peculiarities of the German political language after the unification of Germany we presume that the GDR lexis may soon disappear from the language completely but as long as the generation which knows and understands those specific words still exists such lexical units will remain in communication and in the focus of language investigations.

Key words: German political language, GDR, FRG, lexical level, political linguistics, unified Germany, political lexicon.

Язык и политика настолько связаны друг с другом, что последнее время политика влияет на язык в большей мере, нежели язык воздействует на политику. Активные исследования в современном языкознании различных аспектов политического текста и языка политики позволяют говорить о выделении новой науки на стыке языковедения, политологии, социологии и лингвокультурологии – политической лингвистики, задача которой состоит в изучении различных взаимоотношений «между языком, мышлением, коммуникацией, субъектами политической деятельности и политическим состоянием общества» [7, с. 13], а также, идеологической составляющей вербальной плоскости социально-обусловленной деятельности человека [4].

Научный анализ политического языка, который представляет собой сложное многомерное явление, требует знаний из таких областей как лингвистика, политология, история и социология. Немецкий политический язык является одним из феноменов культурной идентификации Германии, в котором нашли отражение исторические и политические процессы развития страны. Исследованию политического языка Германии придается особое значение вследствие сложившихся объективных исторических причин [3].

Возможность в настоящее время изучать и сравнивать тексты разных политических режимов, например, бывших ГДР и ФРГ, объясняет высокий интерес к исследованию политической речи, а также актуальность данной статьи.

Цель нашего исследования состоит в уточнении понятия «политический язык» и описании особенностей немецкого политического языка после объединения Германии.

Актуальные проблемы немецкого политического языка достаточно хорошо освещены в ряде работ как украинских та и российских лингвистов (А. Н. Баранов, С. Г. Катаев, Ю. Е. Кийко, П. Б. Паршин, А. Д. Райхштайн, Е. В. Розен, Л. И. Стрий, А. П. Чудинов, Т. В. Юдина, М. А. Яковлев и др.). Этой же проблеме посвящены исследования немецких ученых (А. Burkhardt, W. Dieckmann, M. Hellmann, F. Hermanns, J. Klein, H. D. Zimmermann и др.).

Переходя непосредственно к предмету нашего исследования – немецкому политическому языку, следует отметить, что с лингвистической точки зрения политический язык является «трудно определяемым феноменом», что и объясняет существование многообразия взглядов на роль языка в политике и подходов к его описанию [3].

По мнению А. Н. Баранова, политический язык – это «особая знаковая система, предназначенная именно для политической коммуникации: для выработки общественного консенсуса, принятия и обоснования политических и социально-политических решений в условиях множественных общественных интересов истинно плюралистического общества, в которой каждый человек является не объектом идеологического воздействия и манипулирования, а субъектом политического действия» [1, с. 108].

Схожую точку зрения имеет Е. И. Шейгал, которая считает, что «особенность языка политики как специального подязыка является его доступность для понимания практически всеми членами языкового сообщества...», что, в свою очередь, даже «позволяет некоторым исследователям отрицать существование языка политики» [8, с. 21].

Так, существование политического языка подвергает сомнению П. Б. Паршин: «То, что обычно имеется в виду под языком политики, в норме не выходит за рамки грамматических, да, в общем-то, и лексических норм соответствующих национальных языков – русского, английского, немецкого, арабского и т.д.» [5]. Мы разделяем данную точку зрения и считаем, что не следует приравнивать политический язык к языку политиков: политический язык означает политическое использование языка, а политический лексикон, в свою очередь, демонстрирует широкую открытость для проникновения в него языковых единиц, репрезентирующих понятия из разных сфер жизни.

Политический язык, выполняя свои основные функции: вербальное сопровождение борьбы за власть и удержание власти в процессе ее осуществления, отражает некоторую социальную реальность, изменяется вместе с ней и одновременно участвует в ее создании и изменении [4].

Использование языка в политике означает, в первую очередь, употребление политического лексикона, который открыт для проникновения в него языковых единиц из различных сфер общественной жизни. Неоднородность политического языка, по мнению С. Г. Катаевой, вызывает некоторые трудности разграничения от общеупотребительного языка и от специальных языков других сфер общественно-политической жизни [3].

В силу сложившихся объективных исторических причин – существования в новейшей немецкой истории национал-социализма и разделенной (социалистической и капиталистической) Германии, затем объединения Германии – немецкий язык вплоть до настоящего времени жил очень интенсивной жизнью [2].

Изменения, которые произошли осенью 1989 года во всех социальных сферах Германской Демократической Республики после политического «поворота», коснулись также и языка. Самым чувствительным к переменам оказался его лексический уровень. Однако, чтобы понять и описать языковые изменения, требуется больше чем понимание слов. Прежде всего, важны социокультурные знания, восприятие общественно-политических процессов, которые оказывали влияние на язык и его использование в ГДР. Соответствующая культура, социальная и историческая ситуация придавали словам особый социально-культурный характер, который не легко понять людям вне данного языкового общества, вызывая тем самым огромный интерес у лингвистов.

Так, С. Г. Катаева в своем исследовании отмечает, что специфика политического словаря ГДР отражала слияние государственной и партийной власти и, как следствие, идеологизации всех разрядов лексики политического лексикона. Проведя лексикографический анализ политического лексикона ГДР, исследователь пришла к выводу, что наибольшей архаизации подверглись новообразования, отражавшие значимые общественно-политические реалии бывшей ГДР, так называемые «ГДРизмы» [3].

Лингвисты Ю. Н. Зинцова и О. А. Орлова, на наш взгляд, очень наглядно выделяют тематические кластеры в языковом корпусе «ГДРизмов», которые наиболее ярко отражают особенности коммунистической идеологии и политической системы ГДР [2]:

1) ведомственный кластер (самый многочисленный и неоднородный по своему составу, внутри которого выделяются тематические подгруппы:

промышленность (*Brigade, Einzelbetrieb, Eisenhüttenkombinat*);

сельское хозяйство (*Genossenschaftsbauer, LPG*);

торговля (*Delikatladen, Handelsorganisation*);

здравоохранение (*Schwangerberatung, Ambulatorium*);

народное образование (*Aspirantur, Fernstudent, Schulhort*);

культура и искусство (*Kulturfonds*);

профессиональная лексика (*Polytechniker, Zootechniker, Tierarzt*) и т.д.

2) институциональный кластер (наименования партийных, общественных организаций, институтов идеологического воспитания, а также формы, методы и средства идеологического воздействия): *Propagandist, Agitator, Administration, Staatsdisziplin, Pionierorganisation, Subbotnik, Volkskammer u.a.*

3) теоретико-идеологический кластер (ключевые понятия не только господствующей, но и враждебных идеологий): *Praktizismus, Versöhnler, Ausbeuter, Bourgeoisie, Internationalismus, Klassenfeind, Privateigentum, Volkseigentum u.a.*

4) общий кластер (наименее идеологически маркированная лексика, образует своего рода прослойку между «идеологической» и «неидеологической» лексикой): *Namensgebung, Stauraum, Kaufhalle, Werktätiger u.a.*

В дополнение к данным кластерам, считаем возможным выделить еще одну группу слов, которая существовала параллельно с официальным языком и в силу политических событий представляла собой оппозиционный дискурс. В связи с ростом разрыва между социальной реальностью и ее вербализацией в официальной коммуникации возникали так называемые «механизмы лингвистической самозащиты» [9]. Население ГДР разработало свой собственный критический, остроумно-саркастический повседневный словарь, который включал следующие слова: *blaue Fliesen* вместо *D-Mark*; *Mumienexpress* вместо *Züge, die im „grenzüberschreitenden“ Verkehr die beiden deutschen Staaten miteinander verbanden*; *Mauer* вместо *antifaschistischer Schutzwall*; *umrubeln* вместо *Geld umtauschen*; *rabotten* вместо *arbeiten*; а также синонимы к названию марки автомобиля Trabant: *Trabbi, Rennpappe, Asphaltblase, Karton de Blamage* и т.д.

Основным направлением языкового развития немецкого политического языка после объединения Германии стало «языковое присоединение» Восточной Германии к Западной, к доминирующему варианту политического словаря ФРГ, в ходе чего происходили не только радикальные процессы архаизации, но и переоценки, исчезновения целых пластов идеологически релевантной лексики из бывшего политического лексикона ГДР. Так,

большая часть лексики с определением «социалистический» исчезает вообще, а остальная часть переходит в общеязыковой слой. Происходит своего рода «языковое объединение Германии».

Следует отметить, что изучение немецкого политического языка в объединенной Германии включает язык исторического «поворота», ретроспективные исследования языка ГДР, коммуникативные конфликты между восточными и западными немцами в объединенной стране [3].

Таким образом, исследования предшествующего этапа развития немецкого политического языка позволили сделать вывод, что язык и политика неразрывно связаны друг с другом, поскольку не только язык воздействует на политику, но и политика воздействует на язык.

Несмотря на то, что ГДР как государство со своим политическим устройством и культурными канонами просуществовало недолго и исчезло с политической карты Европы уже более 25 лет назад, интерес к исследованию немецкого языка этой эпохи не ослабевает. Данная лексика устаревает и, вероятно, вскоре полностью исчезнет из языка, но пока существует поколение, которое знает и понимает эти специфические для ГДР слова, данные лексические единицы остаются в коммуникативном использовании.

БИБЛІОГРАФІЯ

1. Баранов А. Н. Политический дискурс: прощание с ритуалом / А. Н. Баранов. – Человек, 1997. – №6. – С. 108-118
2. Зинцова Ю. Н. Смысловая структура и языковая репрезентация концепта «ГДР» / Ю. Н. Зинцова, О. А. Орлова // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского – 2013. – №4(2) – С. 351–354 – Режим доступа: http://www.unn.ru/pages/issues/vestnik/19931778_2013_4-2_unicode/80.pdf
3. Катаева С. Г. Немецкий политический язык: основные направления и тенденции развития (на материале политической лексики): автореф. на соискание ученой степени доктора филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / С. Г. Катаева ; Московский педагогический государственный университет. - М., 2009. – 44 с.
4. Керимов Р. Д. Социально-политическая коммуникация ФРГ в лингвистическом аспекте / Р. Д. Керимов // Филологические науки. Вопросы теории и практики. — Тамбов : Грамота, 2015. – № 1 (43) : в 2-х ч. Ч. I. С. 85–90 — Режим доступа: www.gramota.net/materials/2/2015/1-1/22.html
5. Паршин П. Б. Об оппозиции системоцентричности и антропоцентричности применительно к политической лингвистике / П. Б. Паршин. – Режим доступа: <http://www.dialog-21.ru/digest/2000/articles/parshin/>
6. Розен Е. В. На пороге XXI века. Новые слова и словосочетания в немецком языке / Е. В. Розен. – М. : Менеджер, 2000. – 162 с.
7. Чудинов А. П. Метафорическая мозаика в современной политической коммуникации / А. П. Чудинов. – Москва: Флинта, 2006. – 254 с. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/linguistics2/chudinov-03a.htm>.
8. Шейгал Е. И. Семантика политического дискурса / Е. И. Шейгал. – М. : Гнозис, 2004. – 324 с.
9. Birgit Wolf-Bleiß Sprache und Sprachgebrauch in der DDR – Режим доступа: <http://www.bpb.de/politik/grundfragen/sprache-und-politik/42769/ddr-sprache?p=all>
10. Dieckmann W. Sprache in der Politik / W. Dieckmann. – Heidelberg : Winter, 1969. – 132 S.
11. Girnth H. Sprache und Sprachverwendung in der Politik. Eine Einführung in die linguistische Analyse öffentlich-politischer Kommunikation / H. Girnth. – Tübingen : Niemeyer, 2002. – 127 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Оксана Даниленко – старший викладач кафедри німецької та французької філології Маріупольського державного університету.

Наукові інтереси: німецький політичний дискурс.

УДК 811.112.2'81'42

ЕВОЛЮЦІЯ СТИЛЮ НІМЕЦЬКОГО ШВАНКУ

Ярослава МУКАТАЄВА (Миколаїв, Україна)

В статті аналізується історична основа виникнення шванку, зазначається, що дискурс культурологічних та літературно-критичних мотивів займає значне місце в текстах німецьких шванків, досліджується еволюція стилю шванку та його спорідненість з іншими літературними текстами малої прози, зокрема байкою, казкою, анекдотом, гуморескою. Автор зосереджує увагу на антропоцентричній парадигмі шванку, оскільки в текстах цього жанру головною дійовою особою завжди є людина, її побут, культура поведінки та мовлення. Запропоновано визначення шванку як

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Філологічні науки

Випуск 164

*35- річчю факультету іноземних мов ЦДПУ
присвячується*

Кропивницький – 2018

ISBN

Рецензенти:

Іваницька М.Л., доктор філологічних наук, професор (м.Київ);
Черноватий Л.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)
Бялик В.Д., доктор філологічних наук, професор (м.Чернівці);
Мізін К.І., доктор філологічних наук, професор (м.Переяслав-Хмельницький);

Іноземні рецензенти:

Ріхард Йозеф Бруннер, доктор філософії **habil**, професор (Ульм, Німеччина);
Артур Творек, доктор філософії **habil**, професор (Вроцлав, Польща).

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань соціолінгвістики, лінгвокогнітивістики, лінгвоконцептології, лінгвокультурології, етнолінгвістики, тексту та дискурсу на матеріалі слов'янських, германських і романських мов.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, студентів філологічних факультетів, учителів-словесників.

РЕДКОЛЕГІЯ:

- 1. Семенюк Олег** – доктор філологічних наук, професор, ректор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (головний редактор).
- 2. Клочек Григорій** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури ЦДПУ імені Володимира Винниченка (заступник головного редактора).
- 3. Гурбанська Антоніна** – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв.
- 4. Іліаді Олександр** – доктор філологічних наук, професор кафедри методик дошкільної та початкової освіти ЦДПУ імені Володимира Винниченка.
- 5. Ковтюх Світлана** – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови ЦДПУ імені Володимира Винниченка.
- 6. Лучик Василь** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету “Києво-Могилянська академія”.
- 7. Манакін Володимир** – доктор філологічних наук, професор.
- 8. Міщенко Алла** – доктор філологічних наук, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики ЦДПУ імені Володимира Винниченка.
- 9. Михида Сергій** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та компаративістики, проректор з наукової роботи ЦДПУ імені Володимира Винниченка.
- 10. Ожоган Василь** – доктор філологічних наук, професор, віце-президент з науково-педагогічної (навчальної) роботи Національного університету “Києво-Могилянська академія”.
- 11. Панченко Володимир** – доктор філологічних наук, професор.
- 12. Парашук Валентина** – кандидат філологічних наук, професор кафедри германської філології ЦДПУ імені Володимира Винниченка.
- 13. Перзекє Андрій** – доктор філологічних наук, професор центру інноваційних освітніх технологій Псковського обласного інституту підвищення кваліфікації працівників освіти (Росія).
- 14. Руснак Ірина** – доктор філологічних наук, завідувач кафедри української літератури та компаративістик Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.
- 15. Білоус Олександр** – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов ЦДПУ імені Володимира Винниченка (відповідальний за випуск).

Друкується за ухвалою вченої ради
Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(*протокол № 6 від 29.01.2018 року*).

ISBN

Статті подано в авторській редакції

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VOLODYMYR VYNNYCHENKO CENTRAL UKRAINIAN
STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

RESEARCH BULLETIN

Series:

Philological Sciences

issue 164 (2018)

*Dedicated to the 35th anniversary
of the School of Foreign Languages of CUSPU*

Kropyvnytskyi – 2018

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

ББК 81.2(3)

H 34

Research Bulletin. – Issue 164. – Series: Philological Sciences – Kropyvnytskyi:

Publisher V. F. Lysenko, 2018. – 598 p.

ISBN

Research Bulletin includes papers researching current issues in sociolinguistics, cognitive linguistics, linguistic conceptology, linguacultural, text, and discourse studies, theory and practice of translation of the Slavic, Germanic and Romance languages in the light of contemporary cognitive-communicative, sociolinguistic and literary studies methodologies.

The edition is intended for scholars, instructors, postgraduates and postdocs as well as students of language departments.

ББК 81.2(3)

Reviewers:

Prof. **Mariia Ivanytska**, Doctor of Philology (Kyiv);

Prof. **Leonid Chernovatyi**, Doctor of Pedagogy (Kharkiv);

Prof. **Vasyl Bialvk.** Doctor of Philology (Chernivtsi);

Prof. **Kostiantyn Mizin**, Doctor of Philology (Perejaslav-Hmelnytskyj).

Foreign reviewers:

Richard J. Brunner, Prof. Dr. phil. habil. (Ulm, Germany);

Artur Tworek, Dr. phil. habil. (Wrocław, Poland).

Editorial Board:

1. Prof. **Oleg Semeniuk** – Doctor of Philology, President of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (chief editor).
2. Prof. **Hryhorii Klochek** – Doctor of Philology, Head of the Department of Ukrainian Literature, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (deputy chief editor).
3. Prof. **Antonina Hurbanska** – Doctor of Philology, Director of the Institute of Journalism and International Relations, Kyiv National University of Culture and Arts.
4. Prof. **Oleksandr Iliadi** – Doctor of Philology, Head of the Department of Preschool and Primary Education Methods, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.
5. Prof. **Svitlana Kovtiukh** – Candidate of Philology, Head of the Department of the Ukrainian Language, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.
6. Prof. **Vasyl Luchyk** – Doctor of Philology, Head of the Department of General and Slavic Linguistics, National University of “Kyiv-Mohyla Academy”.
7. Prof. **Volodymyr Manakin** – Doctor of Philology.
8. Ass. Prof. **Alla Mishchenko** – Doctor of Philology, Department of Translation, Applied, and General Linguistics, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
9. Prof. **Serhii Mykhyda** – Doctor of Philology, Department of the Ukrainian and Foreign Literature, Vice-President for Science and Research of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.
10. Prof. **Vasyl Ozhohan** – Doctor of Philology, Vice-President for Academic Affairs of the National University of “Kyiv-Mohyla Academy”.
11. Prof. **Volodymyr Panchenko** – Doctor of Philology.
12. Prof. **Valentyna Parashchuk** – Candidate of Philology, Department of the English Language and Methods of Its Teaching, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
13. Prof. **Andrey Perzeke** – Doctor of Philology, Centre of the Innovative Educational Technologies, Pskov Regional Institute of Advanced Training for Educators (Russia).
14. Prof. **Iryna Rusnak** – Doctor of Philology, Chair of the Ukrainian Literature and Comparativistics, Institute of Philology of the Borys Grinchenko Kyiv University.
15. Prof. **Oleksandr Bilous** – Candidate of Philology, Dean of the School of Foreign Languages, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (**releasing editor**).

Approved by the Senate of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (*Protocol Record No. 6. 29 Jan. 2018*).

ISBN

The papers are presented in the authors' version

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2018

© Publisher V. F. Lysenko, 2018

ЗМІСТ

У 35 РОКІВ ВСЕ ЩЕ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ. ЮВІЛЕЙ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЦДПУ ІМ. В. ВИННИЧЕНКА.....	5
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ, ВЗАЄМОДІЯ Й КОНТАКТУВАННЯ МОВ	7
<i>ОЛЕГ СЕМЕНЮК</i> . ВІДЗЕРКАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ І МОВНИХ ЯВИЩ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ В ФЕЙЛЕТОНАХ ОСТАПА ВИШНІ	7
<i>ТЕТЯНА ГАРЛИЦЬКА</i> . ФОРМУВАННЯ МОВНОГО ОТОЧЕННЯ МІСТА ПІД УПЛИВОМ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ.....	12
<i>ЛАРИСА ГУЦУЛ, ОЛЕКСАНДРА ГУЦУЛ</i> . ВИТОКИ ПОЛІТИКИ ЗАБОРОНИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ РОСІЙСЬКИМ УРЯДОМ У ХVІІІ СТОЛІТТІ.....	16
<i>ОКСАНА ОСТРОУШКО</i> . НОВІТНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СФЕРІ ПОБУТУ: НАЗВИ КУХОННОЇ ТЕХНІКИ ТА ПРИЛАДДЯ.....	23
<i>ОКСАНА ДАНИЛЕНКО</i> . ОСОБЕННОСТИ НЕМЕЦЬКОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ЯЗЫКА ПОСЛЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ ГЕРМАНИИ.....	28
<i>ЯРОСЛАВА МУКАТАЄВА</i> . ЕВОЛЮЦІЯ СТИЛЮ НІМЕЦЬКОГО ШВАНКУ	32
<i>ОЛЬГА ЧОРНА</i> . МОВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	37
<i>АННА АЛЬОШИНА</i> . ЕТИМОЛОГІЧНИЙ ТА МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ШВЕЙЦАРСЬКОГО ВАРІАНТА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	43
<i>МАРГАРИТА ОКСАНИЧ</i> . ВПЛИВ ДІАЛЕКТНОЇ ДИВЕРГЕНТНОСТІ НА РОЗВИТОК ПИСЕМНИХ ПАМ'ЯТОК У ДАВНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ	48
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКОГНІТИВІСТИКИ, ЛІНГВОКОНЦЕПТОЛОГІЇ, ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ЕТНОЛІНГВІСТИКИ	55
<i>ЮЛІЯ БОЙКО</i> . РОЛЬ КАТЕГОРИЗАЦІЇ ТА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ КОГНІТИВНИХ СТРУКТУР	55
<i>ОЛЬГА ЗАБОЛОТСЬКА</i> . ВЕРБАЛІЗАТОРИ КОНЦЕПТУ <i>СМЕРТЬ</i> У ТВОРАХ АНГЛОМОВНИХ ПИСЬМЕННИКІВ.....	59
<i>ОЛЕКСАНДР КОЛЕСНИК</i> . СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ У ВИМІРІ МОВИ: ЛІНГВОУНІВЕРСОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД	65
<i>ОЛЕНА МАТЕРИНСЬКА</i> . КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОСТОРУ В НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ ЛОКАТИВНИХ МЕРОНІМІВ).....	73
<i>КОСТЯНТИН МІЗІН</i> . НІМЕЦЬКИЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ <i>GÖNNEN</i> У КРОСКУЛЬТУРНОМУ ВИСВІТЛЕННІ: ЕТНОУНІКАЛЬНІ СМИСЛИ.....	80
<i>ГАННА ПРИХОДЬКО</i> . ПРОБЛЕМА ІМПЛІЦИТНОСТІ В ЛІНГВІСТИЦІ.....	86
<i>ОКСАНА ДЗЮБЕНКО</i> . ДИНАМІКА РОЗВИТКУ КОНЦЕПТУ <i>НАВЧАННЯ</i> У СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ	90
<i>ГАЛИНА КОЗУБ, МАРИЯ ОЛЬХОВИК</i> . ЛЕКСИЧЕСКАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ КОНЦЕПТА ФУТБОЛ В РУССКОЙ И НЕМЕЦЬКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРАХ.....	94
<i>ВАЛЕНТИНА ПАРАЩУК</i> . ЕТНОЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ТИПАЖ “THE SOUTHERNER” : КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЄВІ Й ПЕРЦЕПТИВНО-ОБРАЗНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	100
<i>МАРТА ПЕТРИШИИ</i> . КОНЦЕПТ ЖІНКА В ЛАТИНСЬКИХ ПРИСЛІВ'ЯХ І ПРИКАЗКАХ.....	107
<i>КАТЕРИНА ТИМОФІЇВА, ЮЛІЯ НАГОРНА</i> . ВЕРБАЛІЗАЦІЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЧНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ.....	112
<i>MARYNA KALASHNYKOVA</i> . «CONCEPTOSPHERE» NOTION AND ITS SYSTEM ORGANIZATION».....	116
<i>ВІРА ЛИКІНА</i> . ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ДЕМОКРАТІЯ В ПРОГРАМНИХ ВИСТУПАХ ПРЕЗИДЕНТА ОБАМИ І ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА КАМЕРОНА: ЛІНГВОРИТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	119